

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 818/2023
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Мирољуб Трајковић, адвокат из ..., против туженог Здравственог центра Зајечар, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Зајечару, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5504/2021 од 10.11.2022. године, у седници одржаној 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5504/2021 од 10.11.2022. године у усвајајућем делу става другог изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 5504/2021 од 10.11.2022. године у усвајајућем делу става трећег изреке и у ставу четвртом изреке (трошкови парничног поступка) и предмет у овом делу враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 942/19 од 26.06.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете, настале услед повреде на раду дана 30.12.2014. године, исплати на име претрпљених физичких болова износ од 108.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 90.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности износ од 200.000,00 динара све са законском затезном каматом почев од 26.06.2021. године до исплате, док је тужбени захтев преко наведених износа одбијен као неоснован. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужиљи на име материјалне штете, као последице претрпљене повреде на раду дана 30.12.2014. године исплати и то: 1. на име мање исплаћене накнаде зараде – позитивне разлике између накнаде зараде због привремене спречености за рад услед повреде задобијене на раду и исплаћене накнаде зараде, износ од 286.171,13 динара, 2. на име трошкова превоза на релацији Зајечар – Гамзиградска бања – Зајечар ради обављања амбулантне физикалне

терапије у Гамзиградској бањи, износ на 192.600,00 динара, 3. на име обављеног снимања магнетном резонанцом у поликлиници „Еуромедик“ Београд износ од 18.000,00 динара са каматом од 01.03.2018. године до исплате, док је тужбени захтев за исплату износа од 8.000,00 динара, по основу трошкова снимања кичме магнетном резонанцом, од траженог износа од 26.000,00 динара до досуђеног усвајајућим делом истог става одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 310.621,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 5504/2021 од 10.11.2022. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог, усвајајућем делу става другог изреке и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке и пресуђено тако што је ставом другим изреке делимично усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужиљи исплати на име накнаде нематеријалне штете настале услед повреде на раду дана 30.12.2014. године и то на име претрпљених физичких болова износ од 54.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 45.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности износ од 100.000,00 динара све са законском затезном каматом почев од 26.06.2021. године, као дана пресуђења до коначне исплате, док је део тужбеног захтева тужиље за исплату накнаде нематеријалне штете на име претрпљених физичких болова, страха и умањења животне активности, преко досуђеног износа одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље па је обавезан тужени да исплати тужиљи на име накнаде материјалне штете као последице претрпљене повреде на раду дана 30.12.2014. године, и то на име мање исплаћене накнаде зараде – позитивне разлике између накнаде зараде због привремене спречености за рад услед повреде задобијене на раду и исплаћене накнаде зараде износ од 143.085,57 динара, на име трошкова превоза на релацији Зајечар – Гамзиградска бања – Зајечар ради обављања амбулантне физикалне терапије у Гамзиградској бањи, износ на 96.300,00 динара и на име обављеног снимања магнетном резонанцом у поликлиници „Еуромедик“ у Београду износ од 9.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 01.03.2018. године до коначне исплате, док је део тужбеног захтева тужиље преко наведених износа одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 239.577,00 динара.

Против пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном пред другостепеним судом, пред којим је отворена расправа у смислу члана 383. став 4. ЗПП, тужиља је у радном односу код туженог на неодређено време на радном месту ... у Служби за ..., која је просторно смештена на ... и ... спрату болничког објекта. Даном 30.12.2014. године тужиља је

радила у другој смени, као једина ... на одељењу за пацијенте са оба спрата, када је ходајући степеницама, због убрзаног хода и излизаног степеништа, ногом склизнула низ степеник и коленом леве ноге ударила у ивицу степеника и изврнула десну ногу. Тужила је том приликом користила кожне папуче са гуменим ђоном, са каишићем изнад пете који је пукао. Актом о процени ризика за медицинско особље није предвиђена посебна врста обуће, као вид мере заштите на раду и не постоје нормативни акти којима се утврђује врста обуће коју запослени треба да користи, осим препоруке да то буде обућа са гуменим ђоном. Тужила је задобила повреде у виду расцепа унутрашњег менискуса зглоба левог и десног колена, која се у време настанка збирно квалификује као тешка телесна повреда. Због задобијених повреда све активности које су везане за дуже стајање, ходање и, шетање, ношење терета, боравак у принудном положају, тужила ће обављати отежано и са увећаним напором што је довело до умањења животне активности у лакој степени од око 20%. Тужила је претрпела физичке болове јаког степена у трајању од око 3-5 дана, болове средњег интензитета у трајању од око 30 дана, болове лаког и средњег степена у трајању од око 1 године и 5 месеци, док је до данас могла да трпи повремене физичке болове углавном лаког и повремено средњег степена, дужег или краћег трајања везано за физичка оптерећења ноге, промене временских прилика и слично. Претрпела је примарни страх јаког интензитета до обављања првобитног прегледа, секундарни страх јаког степена непосредно пре и краће време након обављене операције у укупном трајању од око 1-2 дана, а потом око 3 године учестали секундарни страх углавном средњег и повремено лаког интензитета, који није оставио трајне последице у душевном животу тужиле. Након претрпљене повреде тужила је остваривала накнаду зараде у висини од 100% због повреде на раду до 16.09.2015. године, када је другостепена лекарска комисија Републичког фонда за здравствено осигурање нашла да је тужила способна за рад са скраћеним радним временом, у трајању од 4 сата дневно, почевши од 17.09.2015. године. Тужила је од 17.09.2015. године користила годишњи одмор све до 22.10.2015. године, након чега је поново отворила боловање. На релацији Зајечар – Гамзиградска бања – Зајечар, за период од 20.04.2015. године до 01.06.2016. године, користила је такси превоз. Комисија вештака Завода за судску медицину у Нишу је у допунском налазу констатовала да тужила у спорном периоду није била физички и здравствено способна да користи јавни превоз за одлазак у Специјалну болницу „Гамзиградска бања“ ради физикалне терапије. Висина разлике мање исплаћене накнаде зараде услед привремене спречености за рад услед повреде на раду у висини од 100% основице и исплаћене накнаде зараде у висини од 65% од основице за спорни период, утврђен је према другој варијанти налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, висина трошкова превоза на основу рачуна такси „Лапи“ о трошковима на релацији Зајечар – Гамзиградска бања и економско-финансијским вештачењем, као и трошкове снимања магнетном резонанцом на основу достављеног фискалног рачуна поликлинике „Еуромедик – дијагностик“ из Београда.

Другостепени суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду у усвајајућем делу и на основу утврђеног чињеничног стања, закључио да је тужила претрпела повреду на раду јер је задобила телесну повреду као последицу несреће на послу, на месту – степеницама које су биле излизане на ивицама због дотрајалости, а које као такве представљају опасну ствар, те је наступио основ одговорности туженог послодавца по одредби члана 164. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр 24/2005...75/2014) и члана 173. и 174. Закона о облигационим односима. Настанак штете је у узрочној вези са процесом рада код туженог послодавца, повреда је настала

у радној околини, простору у којем обавља рад и који укључује радно место, радне услове и радне поступке и односа у процесу рада, као и да безбедност и здравље на раду представља обезбеђивање таквих услова на раду у којима се, у највећој мери, смањују повреде на раду и професионална обољења у смислу члана 4. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС2, бр 101/2005...17/2017). Водећи рачуна о околностима случаја под којима је дошло до настанка штете, другостепени суд је у смислу члана 192. Закона о облигационим односима закључио да постоји подељена одговорност тужиле и туженог за насталу штету, с обзиром на то да је тужилца критичном приликом носила обућу која није адекватна за обављање послова радног места на коме се налазила, а да је и ту обућу носила на неадекватан начин имајући у виду да је сандале носила преко дебелих чарапа које су се покидале, те је њен допринос настанку штете по оцени другостепеног суда 50%. Примењујући на конкретно чињенично стање одредбу члана 200. став 1. Закона о облигационим односима, а према трајању и интензитету физичких болова, страха и умањења животне активности, другостепени суд је закључио да правична новчана накнада износи за претрпљене физичке болове 108.000,00 динара, за претрпљени страх 90.000,00 динара и за умањење животне активности 200.000,00 динара, које износи је умањио за 50% колико износи допринос тужиле сопственој штети, па је наведене износи у односу на накнаду нематеријалне штете досудио тужилци. Налазећи да је у периоду од октобра 2015. године до фебруара 2018. године тужилца била привремено спречена за рад услед повреде на раду, обавезан је тужени да тужилци накнади и материјалну штету у висини између накнаде зараде због привремене спречености за рад услед повреде задобијене на раду и исплаћене накнаде зараде, према другој варијанти налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке у износу од 286.171,13 динара уз умањење овог износа за 50%, колико износи допринос тужиле настанку штете, као и да тужилци исплати трошкове лечења и трошкове превоза од Зајечара до Гамзиградске бање и трошкове снимања магнетном резонанцом према достављеним рачунима и налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке, умањеним за 50% колико износи допринос тужиле.

Одредбом члана 164. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005...75/2014) прописано је да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом.

Одредбом члана 33. став 4. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“ 107/2005 са изменама) који је важио у време спорног догађаја, прописано је да је повреда на раду у смислу тог закона, свака повреда, обољење или смрт настала као последица несреће на послу, односно као последица сваког неочекиваног или непланираног догађаја, укључујући акт насиља који је настао услед рада или је повезан са радом и који је довео до повреде, обољења или смрти осигураника која је наступила одмах или у периоду од 12 месеци од дана настанка повреде на раду.

Чланом 4. тачка 4. Закона о безбедности на раду (Службени гласник РС“, бр 101/2005) који је важио у време спорног догађаја, прописано је да безбедност и здравље на раду јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањује повреда на раду, професионално обољење или обољење у вези са радом и који претежно стварају претпоставке за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених, а ставом 6. је предвиђено да је радно место простор намењен

за обављање послова код послодавца у којем запослени борави или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Према ставу 2. истог члана, за штету од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност штете за околину, одговараће се без обзира на кривицу. Према ставу 3. истог члана, за штету без обзира на кривицу одговара се и у другим случајевима предвиђеним законом.

Одредбом члана 173. Закона о облигационим односима прописано је да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узорк штете. Одредбом члана 174. овог закона прописано је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави. Одредбом члана 177. став 1. овог закона прописано је да се ималац ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи или отклонити. Ставом 2. овог члана прописано је да ималац ствари ослобађа се одговорности и ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити, а ставом 3. да се ималац ослобађа одговорности делимично, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете.

Одредбом члана 192. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду.

Имајући у виду изложено, према оцени Врховног суда, правилно је побијаном другостепеном пресудом делимично усвојен тужбени захтев тужиле за накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове, страх и умањење животне активности, уз правилан закључак да су у конкретном случају испуњени услови за одговорност тужене по основу повреде на раду. Одредба члана 164. Закона о раду примарно предвиђа обавезу послодавца да накнади штету, а одредбама Закона о здравственом осигурању дефинисано је, између осталог, да је повреда на раду свака повреда, обољење или смрт, настала као последица несреће на послу, односно као последица сваког неочекиваног или непланираног догађаја, укључујући и акт насиља који је настао услед рада или је повезан са радом и који је довео до повреде, обољења или смрти која је наступила одмах или у периоду од 12 месеци од дана настанка повреде на раду. У конкретном случају тужилца је претрпела повреду на раду, јер је задобила телесне повреде као последицу несреће на послу, у свом радном окружењу у вези са опасном ствари – степеницама које су биле излизане на ивицама због дотрајалости, а које као такве представљају опасну ствар. Настанак штете је у узрочној вези са процесом рада код туженог послодавца, јер је за тужилцу повреда настала у радној околини односно у простору у коме се обавља рад и који укључује радно место, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада у смислу одредбе члана 4. тада важећег Закона о безбедности и здрављу на раду.

Другостепени суд је у смислу члана 192. Закона о облигационим односима, код утврђеног чињеничног стања у односу на околности случаја под којима је дошло до настанка штете, правилно утврдио постојање подељене одговорности тужиле и тужене за настанак штете и уз правилну примену одредбе члана 200. Закона о облигационим односима одмерио правичну накнаду нематеријалне штете коју је умањио за допринос тужиле настанку штете.

Из изнетих разлога, а на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке ове одлуке.

Тужилња је поред захтева за накнаду нематеријалне штете истакла и захтев за накнаду материјалне штете коју је претрпела услед повреде на раду. Међутим, у овом делу побијана одлука се за сада не може прихватити као правилна, с обзиром да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање у другостепеном поступку остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 115. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду зараде за време одсуства са рада због привремене спречености за рад до 30 дана и то 1. најмање у висни 65% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад, с тим да не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са овим законом, ако је спреченост за рад проузрокована болешћу или повредом ван рада, ако законом није другачије одређено, 2. у висини 100% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад, с тим да не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са овим законом, ако је спреченост за рад проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, ако законом није другачије одређено.

Одредбом члана 119. став 1. тачка 3. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да исплати, у складу са општим актом, запосленом накнаду штете због повреде на раду или професионалног обољења.

Тужилња тужбеним захтевом потражује материјалну штету на име мање исплаћене накнаде зараде-позитивне разлике између накнаде зараде због привремене спречености за рад услед повреде задобијене на раду и исплаћене накнаде зараде за период од октобра 2015. године до фебруара 2018. године, према другој варијанти налаза судског вештака економско-финансијске струке.

Другостепена лекарска комисија Републичког фонда за здравствено осигурање је предложила да се тужилња врати на рад налазећи да је тужилња способна за рад са скраћеним радним временом, у трајању од четири сата дневно почев од 17.09.2015. године. Након овог периода тужилња је до 22.10.2015. године користила годишњи одмор, затим је отворила боловање, па годишњи одмор и од 01.08.2017. године до 28.02.2018. године боловање, због чега се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да тужилњи у спорном периоду припада тражена разлика накнаде, јер је остало неутврђено постојање узрочне везе између материјалне штете коју тужилња потражује у овом спору и повреде на раду као основа за исплату зараде у висини од 100% након 17.09.2015. године. Наиме, тужилњи је по овом основу досуђена накнада материјалне штете за период преко две године од тренутка када је другостепена лекарска комисија Републичког фонда за здравствено осигурање

констатовала да је способна за рад са скраћеним радним временом у трајању од четири сата дневно, па између осталог и за период када се тужиља налазила на годишњем одмору, што се не може прихватити као правилно јер је изостало утврђивање узрочне везе између штете и времена које је тужиља провела на годишњем одмору, односно времена проведеног на боловању после 17.09.2015. године.

Тужиља на име материјалне штете потражује и трошкове превоза ради обављања физикалне терапије у периоду од маја 2015. године до јуна 2016. године и трошкова медицинских снимања. Тужиља је физикалну терапију спроводила у Специјалној болници „Гамзиградска бања“. Међутим, ни у овом делу се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да тужиљи у спорном периоду припада тражена накнада, с обзиром да је остало неутврђено постојање узрочне везе између материјалне штете и повреде на раду после 17.09.2015. године. У налазу судског вештака од 08.01.2018. године, наведено је више извештаја лекара који се односе на могућност кретања тужиље, између осталих да се тужиља креће отежано уз помоћ подлактице (тачка 13, 14, 16, 19, 21, 27, 31), да је предложен ход без штацице у амбуланти и у кући (тачка 15), допунског налаза вештака од 25.05.2021. године који се изјашњавао о могућности кретања особа које користе пар потпазушних штацица за кретање, па је у таквој ситуацији изостало утврђивање физичке способности тужиље за коришћење јавног превоза, односно при различитим констатацијама у медицинским извештајима утврђивање чињенице да ли је тужиља након 17.09.2015. године, користила обе потпазушне штацице или само једну и зависно од утврђеног могућност њеног кретања у јавном превозу. Ово код чињенице да је у налазу другостепене лекарске комисије од 16.09.2015. године наведено да је тужиља способна за рад са скраћеним радним временом и самим тим узрочне везе између штете у висини трошкова превоза до Специјалне болнице „Гамзиградска бања“. Поред тога, остало је неутврђено и колико износе стварни трошкови МР прегледа левог и десног колена с обзиром да фискални рачуни поликлинике „Еуромедик – дијагностик“ збирно гласе на износ од 26.000,00 динара у ком износу је фактурисана услуга МР прегледа вратне кичме.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити у складу са указаним примедбама, отклонити указане неправилности, па поново у овом делу одлучити о жалби туженог.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу другом изреке одлуке, на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**